JIDAI-GEKI

INGEN KAN TVINGE ET HJERTE (Jigoku-Mon). Prod.: Daiei 1952. Instruktion og manus.: Teinosuke Kinugasa efter romanen »Kesa no otto« af Kikuchi Kan. Foto: Kohei Sugiyama. Musik: Yasushi Akutagawa. Medv.: Kazuo Hasegawa, Machiko Kyo, Isao Yamagata.

Kun langsomt får vi et førstehånds indtryk af den moderne japanske film (det er *Dreyers* hidtil største fortjeneste som biografdirektør, at han ikke helt gav op efter „Rashomon"s pinlige fiasko), og de følgende oplysninger bør betragtes som foreløbige, der må kontrolleres, når lejlighed byder sig.

Givet er det, at der er en lang tradition bag de film, der i disse år vækker furore, og at de fleste af de instruktører, som vi efterhånden lærer at værdsætte, har arbejdet i mange år i filmbranchen. *Teinosuke Kinugasa,* der i udlandet opgives som instruktør af „Ingen kan tvinge et Hjerte", men som i det danske program er opført udelukkende som manuskriptforfatter, var den første japanske talefilminstruktør, der vandt anerkendelse hos kritikken. Det skete med „Chushingura" (1932), som blev rost for sin dygtige brug af lyden og livlige klipning. Nogle år senere kom hans „The Summer Battle of Osaka", der indeholder lovpriste masse- og kampscener, og i 1937 nævner *Robert Florey* efter et besøg i Japan Kinugasa som en af landets bedste instruktører (blandt dem også den nu verdensberømte *Mizoguchi* („The Bailiff Dayu", „Ugetsu Monogatari")). Fra de senere år nævnes af Kinugasa et kostumedrama (*jidai-geki* betegnes genren i modsætning til samtidsdramaet: *kindai-geki)* „The Casting of the Daibutsu", der kaldes en mislykket superproduktion, i hvilken fængslende historisk stof skubbes i baggrunden til fordel for en kedelig kærlighedshistorie. I „Ingen kan tvinge et Hjerte" er fængslende historisk stof eet med en ekstraordinær kærlighedshistorie.

Men først slår billedernes skønhed. *Sugiyama,* der i 1952 fik en Cannespris for sin fotografering af „The Tale of Genji", har givet især interiøroptagelserne en sjælden farvens poesi (som i den amerikanske musical og i „Romeo og Julie" er eksteriørerne undertiden svagere) i den gamle japanske farvekulturs tradition. Dertil kommer den skønne

Machiko Kyo (fra »Rashomon«) i »Ingen kan tvinge et Hjerte«.

brokade, den raffineret enkle indendørsarkitektur, instruktørens glæde ved maleriske detaljer (der ikke holdes for længe på lærredet), hans sans for komposition (nu og da modarbejdet i Dagmar, hvor hovederne støder mod widescreenlærredets overkant), kort sagt filmens kræsne og virtuose formdyrkelse, på hvis baggrund elskeren i trekantdramaet virker særlig tøjlesløs i sin monomane kærlighed til den japanske Lucretia *(Machiko Kyo).*

Intrigen er kompliceret, men det menneskelige sammenstød er såre enkelt, visdommen tydelig, dette er ikke som „Rashomon" et udspekuleret idedrama; filmen er næsten snusfornuftig, den borgerlige ro og den smukke leveform er højere værdier end den absolutte lidenskab og den fysiske styrke. Selv nogle af de bedste amerikanske westerns er i deres overspændte virilitet (som muligvis kan forklares ud fra den amerikanske angst for ikke at være viril nok) umodne, uciviliserede og irrationelle i forhold til denne films respekt for den milde taber, og „Ingen kan tvinge et Hjerte" udvinder mere klogskab af det 12. århundredes Japan end „Shane" eller „Hondo" af det 19. århundredes Amerika.

Erik Ulrichsen.